

- A. Deze nota is in overleg met de volgende disciplines geconcipieerd:
- B. Er is wel overeenstemming
- C. Er heeft overleg plaatsgevonden met wethouder G. van Grootheest

KORTE INHOUD (GELIJKDUIDEND AAN VOORBLAD)

Plan van aanpak Verkenning Hoogwaterveiligheid Maastricht

---

1. Aanleiding

Maastricht had in de jaren 1993 en 1995 te maken met grote overstromingen van de Maas met aanzienlijke schade aan de stad. De maximale afvoer van de Maas was toen zo'n 3120 m³/sec.

Om herhaling te voorkomen is in de jaren daarna fors geïnvesteerd in diverse maatregelen. Om de stad beter te beschermen tegen hoogwater zijn kades en muren gerealiseerd, maar ook rivierverruimende projecten uitgevoerd die via natuurontwikkeling en/of grindwinning erop gericht zijn om overstromingen te voorkomen. Sommige projecten zijn al afgerond, andere maatregelen zijn nog in uitvoering. Een belangrijk voorbeeld is natuurlijk het project Grensmaas, maar ook verbeteringsmaatregelen langs de Jeker en de Kanjel hebben hetzelfde doel. Als alle bestaande plannen zijn uitgevoerd dan heeft Maastricht in 2020 een beschermingsniveau gekregen van 1:250. Dat wil zeggen dat er statistisch gezien een overstromingsrisico bestaat van 1 maal in de 250 jaar en de Maas een hoogwatergolf van 3275 kuub/per seconde veilig moet kunnen verwerken.

De laatste jaren zijn er gelukkig geen overstromingen meer geweest, maar dat wil niet zeggen dat Maastricht voor de komende decennia voldoende beschermd is tegen hoge waterstanden in de Maas. Er zijn aanvullende maatregelen nodig om de stad in de toekomst te beschermen tegen de extreme neerslaghoeveelheden die ontstaan door de klimaatveranderingen en de (veel) grotere waterafvoeren van de Maas te kunnen opvangen. Anderzijds zijn aanvullende maatregelen nodig omdat er een maatschappelijke behoefte is aan een hoger beschermingsniveau voor de stad (dan 1:250) om zo slachtoffers en grote schade te voorkomen en kwetsbare gebieden en/of infrastructuur te beschermen.

Eind 2014 heeft het Kabinet een beslissing genomen over het 'Deltaprogramma 2015'. Daarin is aangegeven dat het beschermingsniveau van Maastricht tegen hoogwater in de Maas zou moeten worden verhoogd tot een overstromingsrisico van 1 maal in de 1000 jaar voor het stedelijk gebied van Maastricht en tot 1 maal in de 3000 jaar voor de oostelijke Maasoever. Voor Maastricht Oost is een hogere bescherming noodzakelijk omdat in dat gebied grotere schade en meer slachtoffers te verwachten zijn ingeval van een overstroming dan in de rest van de stad. Voor St. Pieter en de kernen Borgharen en Itteren is het beschermingsniveau vastgesteld op een overstromingsrisico van 1 maal in de 300 jaar.

Het Rijk en de provincie Limburg hebben aan de gemeente Maastricht gevraagd te verkennen welke maatregelen zouden moeten worden genomen om Maastricht in de toekomst te beschermen tegen extreem hoge waterstanden. Dit als uitwerking van de 'Voorkeursstrategie Maasvallei'. In de

Voorkeursstrategie Maasvallei is de voorkeur uitgesproken om de Maas waar mogelijk meer ruimte te geven omdat dit de meest duurzame oplossing is. Waar noodzakelijk dienen de kades en dijken te worden verstevigd, verhoogd en indien nodig te worden verlengd. Als uitgangspunt wordt daarbij een hoogwatergolf (zogenoemde Deltagolf) gehanteerd met een top van 4600 m³ per seconde in het jaar 2100.

2. Relatie met bestaand beleid

Het project Hoogwaterveiligheid Maastricht is een van de belangrijkste fysieke opgaven voor de komende decennia en een nieuw punt op de investeringsagenda van de stad op de langere termijn. Het belang en de urgentie van het uitvoeren van deze verkenning is met name vanuit de hoogwaterveiligheid in Maastricht op de MIRT-agenda te komen. Dit is het Meerjareninvesteringsprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport van het Rijk, waarlangs de landelijk beschikbare middelen voor het uitvoeren van het Deltaprogramma worden verdeeld. De komende jaren heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu een bedrag van 200 miljoen extra ter beschikking gesteld bovenop de reguliere middelen die er zijn om het land te beschermen tegen overstromingen.

De verkenning is ook noodzakelijk voor een nieuwe structuurvisie. Het verhogen van de waterveiligheid van de stad, waarbij geanticipeerd wordt op veranderingen in het klimaat zal een prominente plek krijgen in ruimtelijk beleid voor de komende decennia. In de vigerende 'Structuurvisie Maastricht 2030' (2012) zijn reeds diverse mogelijke maatregelen beschreven met een indicatie van de haalbaarheid.

3. Gewenst beleid en mogelijke opties

Het onderzoek heeft de status van een 'Verkenningenstudie'. Een dergelijke studie is bedoeld om vanuit alle mogelijke maatregelen te komen tot een voorkeursoplossing voor de kortere (2030) en lange termijn (de planhorizon ligt in de periode 2050/2100). Deze voorkeursoplossing kan bestaan uit een pakket van maatregelen. Een breed onderzoek naar de effecten van de mogelijk te nemen maatregelen, de relatie met ruimtelijke en economische ontwikkeling van de stad en het opstellen van een (maatschappelijke) kosten-batenanalyse maken onderdeel uit van de verkenning.

Uit een eerste inventarisatie in de 'Structuurvisie Maastricht 2030' maar ook uit de Voorkeursstrategie Maasvallei (Deltaprogramma) blijkt dat er een combinatie van verschillende (rivierverruimende en dijken) maatregelen noodzakelijk zal zijn om de stad in de toekomst voldoende bescherming te bieden tegen hoge waterstanden in de Maas. In de verkenning worden alle mogelijke maatregelen (rivierverruimende en dijkenmaatregelen), die mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van de hoogwaterveiligheid in Maastricht, geïnventariseerd.

In de Structuurvisie Maastricht 2030 en het Deltaprogramma Hoogwaterveiligheid zijn onder andere de volgende te verkennen en te onderzoeken maatregelen benoemd voor Maastricht:

- Verbreding van het zomerbed, bijvoorbeeld vanaf de Griend naar het noorden toe tot aan de Sluis Limmel;
- Realiseren van retentiegebieden om tijdelijk water op te vangen, bijvoorbeeld in de ENCI-groeve en/of in een te realiseren bekken op het grondgebied van de gemeente Eijsden-Margraten;
- Omleiden van water om de stad heen via het Albertkanaal;

- Verdieping van het zomerbed van de Maas. Daarbij ook verkennen of de bruggen en met name de St. Servaasbrug onder de waterlijn aangepast kan worden waardoor de doorstroomcapaciteit groter wordt;
- Extra maatregelen in het gebied Borgharen – Itteren om de afstroom verder te vergroten;
- Verhogen van de huidige waterkeringen (kades, dijken, muren);
- Aangepast (adaptief) bouwen.

Dit wil niet zeggen dat deze maatregelen ook daadwerkelijk effectief, haalbaar en wenselijk zijn; dat zal uit de verkenning moeten blijken. Dit wil ook niet zeggen dat er geen andere mogelijke maatregelen zullen worden onderzocht: de verkenning zal starten met een open oproep om ook andere maatregelen aan te dragen. Het gebied daarvoor betreft vooralsnog het grondgebied van de gemeente Maastricht en het Maasdal bovenstrooms tot aan de Belgische grens. Na een eerste selectie op basis van de hydraulische effectiviteit worden de kansrijke oplossingsrichtingen bepaald en vastgesteld door de raad. Op basis van de kansrijke oplossingsrichtingen wordt vervolgens het plangebied preciezer gedefinieerd en zal bekeken worden of in het kader van de verkenning een Milieueffectrapportage moet worden opgesteld of dat volstaan kan worden met een MER-beoordeling.

De 'Verkenningenstudie Hoogwaterveiligheid Maastricht' wordt uitgevoerd via de spelregels van het MIRT. Dat is het meerjarenprogramma van het Rijk op het gebied van infrastructuur, ruimte en transport, waaruit de co-financiering plaatsvindt van maatregelen uit het landelijke Deltaprogramma dat Nederland moet beschermen tegen hoogwater. De studie zal worden uitgevoerd in nauw overleg met de professioneel betrokken partijen, zoals Rijkswaterstaat directie Limburg, de provincie Limburg en het Waterschap Roer en Overmaas, maar ook de bovenstroomse buurgemeente Eijsden-Margraten. Dit moet er voor zorgen dat de maatregelen in Maastricht regionaal en (inter)nationaal Maasbreed zijn afgestemd.

De verkenning moet er uiteindelijk toe leiden dat:

- de gemeenteraad een goed onderbouwde beslissing kan nemen over een (of meerdere) voorkeursoplossingen om de hoogwaterveiligheid in Maastricht te vergroten,
- het onderwerp op de agenda blijft staan van het MIRT om op die manier in aanmerking te komen voor (mede)financiering van de gewenste maatregelen door het Rijk en andere betrokken partijen.

4. Duurzaamheid en gezondheid

De verkenning is er op gericht uiteindelijk te komen tot duurzame en integrale oplossingen om Maastricht te beschermen tegen extreem hoge waterstanden van de Maas, waarbij rekening wordt gehouden met in de toekomst verwachte veranderingen in het klimaat.

5. Personeel & Organisatie

Niet van toepassing.

6. Informatie en automatisering

Niet van toepassing.

7. (Duurzame) aanbestedingen

Ten behoeve van de verkenning is het uitvoeren van extern onderzoek noodzakelijk. De aanbesteding van deze werkzaamheden zal geschieden conform het gemeentelijk aanbestedingsbeleid.

8. Beheersparagraaf IBOR

Niet van toepassing.

9. Financiën

De kosten voor het uitvoeren van de gehele verkenning liggen naar verwachting tussen de 300.000,- en 350.000,- euro. Het betreft daarbij met name kosten voor:

- de uitwerking van de mogelijke maatregelen
- het te verrichten onderzoek (zoals hydraulisch, effecten, kosten-baten)
- de participatie en communicatie
- het projectmanagement

Hierbij wordt er van uitgegaan dat er een hydraulisch model beschikbaar is om de effecten op de waterstand in beeld te brengen en dat er geen MER-plichtige activiteiten onderdeel worden van de verkenning.

Zoals uit het plan van aanpak blijkt, zal de verkenning gefaseerd worden uitgevoerd. De eerste stap betreft het compleet maken van alle mogelijke oplossingen, het uitvoeren van een quick scan over de effectiviteit daarvan en het samenstellen van meerdere kansrijke pakketten van maatregelen. De kosten voor deze eerste fase bedragen zo'n 110.000,- euro. Deze kosten worden gefinancierd uit reguliere middelen, namelijk het onderzoeksbudget klimaatadaptatie en hoogwaterveiligheid

De kosten voor de vervolgfases van de verkenning zullen op basis van de resultaten van de eerste fase preciezer worden geraamd. Vooraleer gestart wordt met de vervolgfase zal een dekingsvoorstel aan het college worden voorgelegd. Tevens zal daarbij medefinanciering worden gevraagd bij betrokken partners, zoals de provincie Limburg, het Waterschap Roer en Overmaas en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

10. Voorstel

Voorgesteld wordt:

1. Akkoord te gaan met bijgaand plan van aanpak voor het uitvoeren van een verkenning naar de mogelijke maatregelen om de hoogwaterveiligheid van Maastricht te verhogen.
2. De gemeenteraad via bijgevoegde brief hierover te informeren.

In overleg met het programmamanagement DeltaMaas wordt nader afgestemd hoe de Verkenning Hoogwaterveiligheid Maastricht wordt ingebed in het totale DeltaMaasprogramma. In dat kader zal tevens het commitment van de provincie Limburg over deze verkenning worden gevraagd.

11. Vervolg / Planning

De verkenning zal gefaseerd worden uitgevoerd via een open, participatief proces. Naar verwachting zal het gehele proces van de verkenning zo'n 2 jaar in beslag nemen. Uw college, het maatschappelijk veld en de raad zullen regelmatig in dit proces worden betrokken.

Nog dit jaar zijn de volgende activiteiten voorzien:

- Algemene informatievoorziening en open oproep om maatregelen aan te dragen, die zouden kunnen bijdragen aan verhoging van de hoogwaterveiligheid in Maastricht.
- Discussie met buurtkaders, belangengroepen en geïnteresseerden over de verschillende maatregelen, bijvoorbeeld in de vorm van een visiecafé.
- Brainstorm in de gemeenteraad (stadsronde) over de effectiviteit, haalbaarheid en wenselijkheid van de verschillende maatregelen.

HOOGWATERVEILIGHEID MAASTRICHT

Plan van Aanpak “Verkenning”

Gemeente Maastricht
11 mei 2015

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Beschrijving van de opgave	6
2.1.	Probleemstelling: Voldoende hoogwaterbescherming voor Maastricht?	6
2.2.	Doelstelling: Verkenning naar duurzame en integrale oplossing(en)	8
2.3.	Urgentie, waarom nu?	8
2.4.	Oplossingsrichtingen	9
2.5.	Beoordelingskader voor de oplossingsrichtingen	9
2.6.	Eindresultaat Deltaproject Verkenning Maastricht	10
3.	MIRT-Verkenning op hoofdlijnen	11
4.	Uitgangspunten	13
4.1.	Voorkeursstrategie Maasvallei – Regionaal bestuurlijk advies	13
4.2.	Scope, plan- en onderzoeksgebied	14
4.3.	Onderzoeksthema's	14
4.4.	Raakvlakken	15
4.5.	Basismateriaal	16
5.	Werkwijze	17
5.1.	Stappenplan	18
5.1.1.	Stap 1: Start en analysefase	18
5.1.2.	Stap 2: Onderzoeksfase en beoordelingsfase	20
5.1.3.	Stap 3: Besluitvormingsfase	22
5.2.	Participatie (stakeholders)	24
5.2.1.	Professioneel betrokken partijen	24
5.2.2.	Maatschappelijk veld	25
5.2.3.	Gemeenteraad	25

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding van het Deltaprogramma en de aanleiding voor de MIRT-verkenning Maastricht beschreven.

Aanleiding

Na de watersnoodramp van 1953 heeft de overheid maatregelen genomen om het land beter te beschermen tegen overstromingen. Zo zijn in de vorige eeuw afspraken gemaakt over de hoogte van de dijken en het beheer van de kust.

Maar nu, 50 jaar later, zijn de omstandigheden anders: In de toekomst krijgen we door klimaatveranderingen te maken met extremer weer, waarbij het vaker en harder regent en waardoor onze Maas als typische en niet goed

voorspelbare regenrivier, meer water moet verwerken. Het gevolg is (snel) stijgende waterstanden en meer kans op overstromingen met grote impact op mens, dier, infrastructuur en economie. In 2010 is het landelijke Deltaprogramma reeds gestart om samen met het rijk, de provincies, de waterschappen en de gemeenten te komen tot een plan om Nederland, ook voor volgende generaties, te beschermen tegen hoogwater en te zorgen voor voldoende zoet water. En dat alles op een manier die ook nog de ruimtelijke kwaliteit versterkt.

Bovendien zijn de gevolgen van een overstroming nu groter dan 50 jaar geleden. Er wonen meer mensen achter de keringen, waardoor de kans op slachtoffers groter wordt. Maar ook de (economische) waarde achter de keringen is vele malen hoger dan 50 jaar geleden. Een goede bescherming tegen overstromingen is daarom heel belangrijk. Met de Deltabeslissingen 2014 heeft de Deltacommissaris voorgesteld om het beschermingsniveau (veiligheidsnorm) voor hoogwater te verhogen en in overeenstemming te brengen met de (economische) waarde achter de waterkeringen. Voor Limburg wordt de beschermingsnorm van keringen verhoogd van 1:250 (1 keer op de 250 jaar) naar 1:300, 1:1000 of 1:3000 (afhankelijk van het gebied). Een hoger beschermingsniveau betekent dat de kans op overstromingen kleiner wordt. De keerzijde is dat extra rivierverruiming en/of dijken nodig zijn om die kans op overstromingen te verkleinen.

In ieder geval moeten we vooruit blijven denken en continu blijven werken aan onze bescherming tegen overstromingen om slachtoffers te voorkomen, maar ook om grote economische schade te voorkomen. Maar achter al die ambities schuilt nog een andere opdracht: de maatschappelijke betekenis van water moet weer groeien.

“Met de Deltabeslissingen liggen er volop kansen om waterveiligheid en ruimtelijke opgaven te verbinden. Klimaatbestendig inrichten en waterrobuust bouwen is zelfs een van de pijlers onder het beleid. Het is aan betrokken overheden om die kansen te verzilveren,” (Deltacommissaris Wim Kuijken)

Hoogwaterveiligheid in Limburg

Momenteel zijn er in Limburg al veel projecten uitgevoerd of in uitvoering om het beschermingsniveau van 1:250 (1 keer op de 250 jaar) te realiseren en daarmee overstromingen te voorkomen, maar ook om de Maas natuurlijker en beter bevaarbaar te maken en om zand en grind te winnen. Sommige projecten zijn al afgerond, andere projecten zijn nog in voorbereiding en/of uitvoering. Voorbeeld is het project Grensmaas maar ook de dijkverbeteringsmaatregelen die recentelijk zijn uitgevoerd, momenteel in voorbereiding en/of uitvoering zijn.

De plannen die op dit moment in uitvoering of voorbereiding zijn, gaan ook gewoon door om de basisveiligheid van 1: 250 jaar te realiseren. De maatregelen die nodig zijn om het extra water ten gevolge van klimaatveranderingen te kunnen verwerken of een hogere beschermingsnorm te realiseren, zullen de komende jaren verder verkend en uitgewerkt worden. Vanzelfsprekend zal dit in overleg met de belanghebbenden gebeuren.

In het kader van het nationale Deltaprogramma Rivieren wordt in Limburg al gewerkt aan een slimme aanpak voor hoogwaterveiligheid voor de lange termijn: “wat moeten we nu doen om ook in 2100 veilig te blijven” waarbij rekening wordt gehouden met de klimaatveranderingen en de hogere beschermingsnorm. Daarnaast werken partijen in de regio samen om de hoogwaterveiligheidsbelangen van Limburg goed op de agenda te krijgen bij het Rijk en de Deltacommissaris.

In maart 2014 is door de betrokken partijen in de Maasvallei een voorkeursstrategie / visie voor de gehele Limburgse Maasvallei opgesteld (VKS Maasvallei)¹. Deze voorkeursstrategie is op hoofdlijnen doorvertaald in de nationale Deltabeslissingen 2015 (en het Nationaal Waterplan), in het Provinciaal Omgevingsplan en het Waterplan Limburg. De Opgestelde voorkeursstrategie is richtinggevend bij nieuwe ontwikkelingen in de Maasvallei. Bij de verkenning naar de VKS Maasvallei is geconstateerd dat een integrale aanpak met een combinatie van maatregelen gewenst is om in Limburg te kunnen voldoen aan de nieuwe beschermingsnormen voor hoogwaterveiligheid, maar ook om de ontwikkelkansen in deze regio's te kunnen benutten c.q. te stimuleren. De VKS Maasvallei is vooralsnog een verkenning van een strategie. De studie heeft nog niet geleid tot een voorkeursalternatief voor de Maasvallei. De VKS Maasvallei wordt voor de gehele Maasvallei nog verder uitgewerkt tot een Voorkeursalternatief en uitvoeringsplan. De Provincie Limburg is daarvoor opdrachtnemer.

Hoogwaterveiligheid in Maastricht

Maastricht had in de jaren 1993 en 1995 te maken met grote overstromingen van de Maas met aanzienlijke schade aan de stad. De maximale afvoer van de Maas was toen zo'n 3120 m³/sec.

Om herhaling te voorkomen is in de jaren daarna fors geïnvesteerd in diverse maatregelen. Om de stad beter te beschermen tegen hoogwater zijn kades en muren gerealiseerd, maar ook rivierverruimende projecten uitgevoerd die via natuurontwikkeling en/of grindwinning erop gericht zijn om overstromingen te voorkomen. Sommige projecten zijn al afgerond, andere maatregelen zijn nog in uitvoering. Een belangrijk voorbeeld is natuurlijk het project Grensmaas, maar ook verbeteringsmaatregelen langs de Jeker en de Kanjel hebben hetzelfde doel. Als alle bestaande plannen zijn uitgevoerd dan heeft Maastricht in 2020 een beschermingsniveau gekregen van 1:250. Dat wil zeggen dat er statistisch gezien een overstromingsrisico bestaat van 1 maal in de 250 jaar en de Maas een hoogwatergolf van 3275 kuub/per seconde veilig moet kunnen verwerken.

De laatste jaren zijn er gelukkig geen overstromingen meer geweest, maar dat wil niet zeggen dat Maastricht voor de komende decennia voldoende beschermd is tegen hoge waterstanden in de Maas. Er zijn aanvullende maatregelen nodig om de stad in de toekomst te beschermen tegen de extreme neerslaghoeveelheden die ontstaan door de klimaatveranderingen en de (veel) grotere waterafvoeren van de Maas te kunnen opvangen. Anderzijds zijn aanvullende maatregelen nodig omdat er een maatschappelijke behoefte is aan een hoger beschermingsniveau voor de stad (dan 1:250) om zo slachtoffers en grote schade te voorkomen en kwetsbare gebieden en/of infrastructuur te beschermen.

---

¹ Deltaprogramma Rivieren: Voorkeursstrategie Maasvallei, onderzoeksrapportage fase 2 regioproces, december 2013.

In de Deltabeslissingen 2015 zijn een aantal projecten/gebieden benoemd, waar de urgentie tot aanpak van hoogwaterveiligheid het grootst is vanwege gebiedsurgentie, ruimtelijke ambities en doelbereik. In Limburg is Maastricht (samen met Venlo) aangeduid als zogenaamd “prioritair project”, waarvoor uiterlijk 2017 door het Rijk een MIRT-verkenning² zal worden opgestart. Reden daarvoor is dat in Maastricht Noord grote winst is te behalen in waterstanden en een goede combinatie met de stedelijke ontwikkeling van Maastricht mogelijk gemaakt kan worden. Het betreft het tracé tussen de bruggen en Borgharen. De voornaamste maatregelen betreffen rivierbedverdieping vanaf de Noorderbrug, rivierbedverbreding (Franciscus Romanusweg) en maatregelen voor de draaikolk bij de stuw. Voor deze prioritaire projecten geldt dat er sprake is van een zekere urgentie omdat deze projecten kansrijk worden geacht voor verdere uitwerking op korte termijn en uitvoering vóór 2030.

Voordat eventueel tot programmering (startbeslissing MIRT Verkenning) kan worden overgegaan is voor deze maatregelen nader onderzoek nodig zoals benoemd in het Deltaplan Waterveiligheid.

De regio heeft in het Directeurenoverleg (DO) MIRT najaar 2014 het bod gedaan hiervoor de voorbereidende verkenningswerkzaamheden op zich te nemen. ***Daarmee is in het DO MIRT ingestemd en kan de (MIRT) verkenning door de regio worden opgestart. Het college van Burgemeester en Wethouders is opdrachtgever voor de MIRT verkenning voor Maastricht.***

Om een goede verkenning te kunnen uitvoeren is het nodig om de opgave integraal aan te pakken waarbij veiligheid, regionale ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit hand in hand gaan.³ In dit plan van aanpak wordt beschreven op welke manier de verkenning (gericht op het vergroten van de hoogwaterveiligheid) in Maastricht zal worden uitgevoerd.

---

² MIRT: Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. Projecten waar sprake is van een ruimtelijke ingreep en waar het Rijk direct financieel bij betrokken is worden opgenomen in het MIRT investeringsprogramma. De MIRT projecten staan beschreven in het MIRT projectboek. Dit projectboek wordt jaarlijks bijgevoegd als bijstuk bij de kabinetsbegroting. Wanneer een project is opgenomen in dit rijksinvesteringsprogramma voor het ruimtelijk fysieke domein zijn de spelregels van het MIRT (het MIRT spelregelkader) van toepassing.

³ Bestuursnotitie Regioproces Deltaprogramma, regionaal bestuurlijk advies aan de Stuurgroep Delta Maas (december 2013)

2. Beschrijving van de opgave

2.1. Probleemstelling: Voldoende hoogwaterbescherming voor Maastricht?

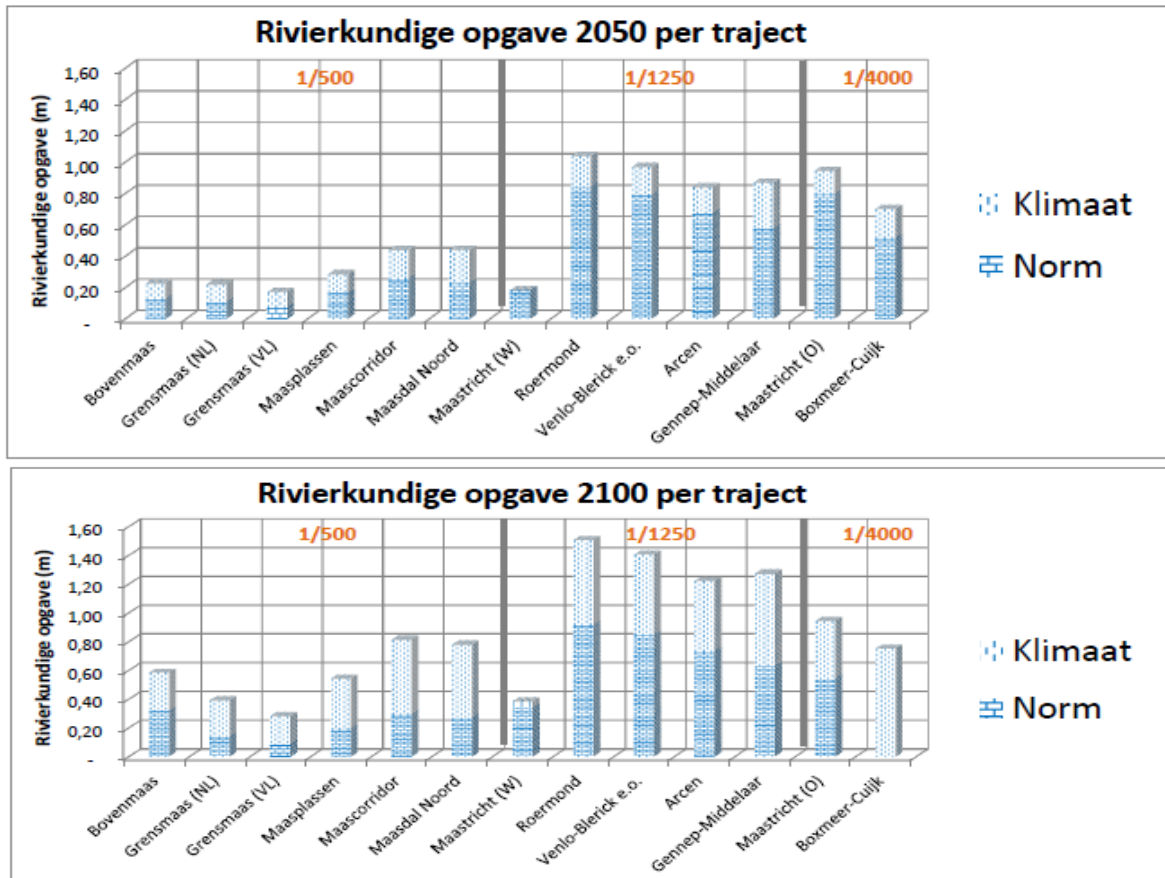
In de jaren 1993 en 1995 had Maastricht (Heugem, Borgharen en Itteren) te maken met grote overstromingen van de Maas met aanzienlijke schade aan de stad. De maximale afvoer van de Maas was in 1993 zo'n **3120 m³/sec** en in 1995 zo'n **2870 m³/sec**. In de jaren daarna zijn in het kader van het programma Maaswerken op diverse plekken kades en muren gerealiseerd om de stad beter te beschermen tegen hoogwater. Op dit moment geven de aanwezige kades en dijken in Maastricht een beschermingsniveau van 1:250. Dat wil zeggen dat er statistisch gezien een overstromingsrisico bestaat van 1 maal in de 250 jaar rekening houdend met een piekafvoer van **3.275 m³/sec**.

Door klimaatveranderingen worden in de toekomst hogere afvoeren (maatgevende debieten) in het stroomgebied van de Maas verwacht. De maatgevende debietafvoer neemt daardoor bij de norm 1/250 toe van **3275 m³/s** tot **3950 m³/s** in het jaar 2100.

Tegelijkertijd is ook de veiligheidsnorm aan verandering onderhevig. Het kabinet heeft eind 2014 in het kader van het Deltaprogramma 2015 besloten dat er is maatschappelijk behoefte is aan een hogere bescherming (veiligheidsniveau) tegen hoogwater in de Maas om slachtoffers en grote schade te voorkomen en kwetsbare gebieden en/of infrastructuur beter te beschermen. Het veiligheidsniveau is afhankelijk van het gebied. Het doel is om de veiligheid tegen overstromingen op een politiek-maatschappelijk aanvaardbaar risico-niveau te brengen. Een hoger veiligheidsniveau betekent ook hogere maatgevende debieten. In het volgende overzicht is aangegeven welk veiligheidsniveau voor de verschillende bedijkte gebieden in Maastricht wordt nagestreefd en wat het daarbij horende maatgevende debiet is.

Veiligheidsnorm	Hydraulische randvoorwaarde per zichtjaar				Toelichting
	Klimaatscenario Deltaprogramma				
	2020	2030	2050	2100	
1/250	3275	3531	3615	3950	HR 2001: norm DPR-referentiesituatie (Limburg)
1/300		3596	3681	4024	Voor landelijke dijken: Itteren, Borgharen en St. Pieter (dijken 91, 92 en 94)
1/1000		4029	4119	4510	Voor stedelijke dijken: Maastricht Nw (dijk 93)
1/3000		4424	4518	4600	Voor kwetsbare dijken met vitale functies en gebieden: Maastricht-Oost (dijk 90)

In het kader van het Deltaprogramma Rivieren, Voorkeursstrategie Maasvallei (2013-2014), is de hoogwaterveiligheidsopgave op hoofdlijnen onderzocht. Daaruit blijkt dat we in Maastricht voor 2030 al maatregelen moeten gaan treffen om de hoogwateropgave (die voortvloeit uit de klimaatveranderingen en de hogere beschermingsnorm) op te vangen. De grootste opgave en risico's zijn er voor de stedelijke dijken (zoals Maastricht-Oost).

Nieuwe staafdiagrammen met de juiste normen zijn in de maak. Deze geven wel een indicatie van de opgave.

Uit een eerste inventarisatie in de ‘Structuurvisie Maastricht 2030’ maar ook uit de Voorkeursstrategie Maasvallei (Deltaprogramma) blijkt dat er een combinatie van verschillende (rivierverruimende en dijken) maatregelen noodzakelijk zal zijn om de stad in de toekomst voldoende bescherming te bieden tegen hoge waterstanden in de Maas.

In de de verkenning worden alle mogelijke maatregelen (rivierverruimende en dijkenmaatregelen), die mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan de verbetering van de hoogwaterveiligheid in Maastricht, geïnventariseerd en op effectiviteit en haalbaarheid beoordeeld. In de structuurvisie en het Deltaprogramma Hoogwaterveiligheid zijn onder andere de volgende te verkennen en te onderzoeken maatregelen benoemd voor Maastricht:

- Verbreding van het zomerbed, bijvoorbeeld vanaf de Griend naar het noorden toe tot aan de Sluis Limmel;
- Realiseren van retentiegebieden om tijdelijk water op te vangen, bijvoorbeeld in de ENCI-groeve en/of in een te realiseren bekken op het grondgebied van de gemeente Eijsden-Margraten;
- Omleiden van water om de stad heen via het Albertkanaal;
- Verdieping van het zomerbed van de Maas. Daarbij ook verkennen of de bruggen en met name de St. Servaasbrug onder de waterlijn aangepast kan worden waardoor de doorstroomcapaciteit groter wordt;
- Extra maatregelen in het gebied Borgharen – Itteren om de afstroom verder te vergroten;
- Verhogen van de huidige waterkeringen (kades, dijken, muren).
- Aangepast (adaptief) te bouwen.

In ieder geval zullen de kansrijke maatregelen door de raad worden vastgesteld.

2.2. Doelstelling: Verkenning naar duurzame en integrale oplossing(en)

Hogere maatgevende debieten betekenen hogere maatgevende waterstanden, waardoor dus hogere eisen worden gesteld aan waterkeringen. Óf de waterstanden moeten weer worden teruggedrongen tot hun oorspronkelijke waarden door het vergroten van de afvoercapaciteit van de Maas in de vorm van rivierverruiming. De waterschappen zullen bij de “vierde landelijke toetsronde waterkeringen” op basis van het vastgestelde wettelijke toetsinstrumentarium 2017 beoordelen of de norm inderdaad niet gehaald wordt en hoe groot de daadwerkelijke overstromingskans is.

De verkenning Hoogwaterveiligheid Maastricht dient, vooruitlopend op de vierde landelijke toetsronde waterkeringen, op basis van de best beschikbare gegevens inzicht geven in de kansen en gewenste (combinatie van) maatregelen voor een duurzame en integrale oplossing voor de hoogwaterproblematiek in Maastricht, waarbij:

- De maatregelen passen bij de karakteristiek van de stad en de duurzame relatie van de stad met de Maas;
- De maatregelen bijdragen aan de kwaliteit van wonen, werken en leven;
- De maatregelen duurzaam, robuust en toekomstvast zijn;
- de kansen voor regionaal-economische ontwikkelingen worden benut, aan elkaar worden gekoppeld en tot een meerwaarde leiden voor Maastricht.
- De kansen voor (gebieds-)ontwikkelingen en projecten op de middellange en lange termijn worden benut (bijv. de mogelijkheden voor watergerelateerde recreatie en toerisme, de mogelijkheden voor de stimulering van goederenvervoer over water, waterkwaliteit en gezondheid, etc.)
- de effecten voor de rampenbestrijding vanuit de hoogwaterproblematiek en meerlaagse veiligheid worden verkend.

Het gebied waarvoor de mogelijk te nemen maatregelen worden geïnventariseerd betreft vooralsnog het gebied grondgebied van de gemeente Maastricht en het Maasdal bovenstrooms tot aan de Belgische grens.

2.3. Urgentie, waarom nu?

Als de klimaatveranderingen doorzetten conform voorspellingen, zijn de kansen op overstromingen groter dan de veiligheidsnorm van 1:250 toestaat. Voor de gebieden waar de veiligheidsnorm naar 1/1000 of 1/3000 per jaar gaat kan met de huidige hoogte en sterkte van de dijken niet aan deze nieuwe norm worden voldaan. Al vanaf 2017 (bij de inwerkingtreding van de nieuwe normen) ligt er dus een opgave. Op bestuurlijk niveau is er dus de urgentie om de hoogwaterbescherming in de Maasvallei zo spoedig op orde te hebben.

Juist bij de dijken met aangescherpte normen ligt de grootste opgave en de lastige keuze tussen rivierverruiming benedenstrooms of dijkversterking in de stad. Het bestuurlijke uitgangspunt is “ruimte waar het kan en dijken waar het moet”. Om te voorkomen dat het hoogwatervraagstuk een watertechnisch vraagstuk wordt dat uitsluitend met de verhoging, versterking en verlenging van dijken wordt opgepakt, is het belangrijk dat we de nu reeds een verkenning starten naar kansen om de hoogwaterveiligheid integraal op te pakken rekening houdende met de kwaliteiten en (de korte- en lange termijn) ambities van de stad.

Er is snel behoefte aan een strategie voor de lange termijn (2050 / 2100) in combinatie met een maatregelenpakket dat op relatief korte termijn (<2030) kan worden uitgevoerd. Op die manier kan zekerheid worden geboden voor ontwikkelingen op de langere termijn, kunnen meekoppelkansen worden benut en kunnen desinvesteringen worden voorkomen. Het verhogen van de waterveiligheid van de stad zal ook een prominente plek krijgen in ruimtelijk beleid voor de komende decennia. De verkenning is daarom noodzakelijk als input voor de nieuwe structuurvisie voor Maastricht.

De meest recente overstromingen waren in 1993 en 1995. Plannen maken kost tijd. Vanwege het overstromingsrisico, de relatief grote opgave voor Maastricht (van veiligheidsnorm 1:250 naar 1:1000 en 1:3000), de beperkte voorbereidingstijd ingeval van een overstroming en de beperkte ruimte die de verstedelijkte smalle snelstromende maas kan bieden is het in het belang van de stad om snel aan de slag te gaan met een verkenning naar de meest optimale en haalbare integraal afgewogen voorkeursmaatregel(en) voor de klimaat- en veiligheidsopgave die er ligt voor het jaar 2030, 2050 en 2100

2.4. Oplossingsrichtingen

De oplossingsrichtingen worden zoveel mogelijk samen met alle betrokken partijen en beleidsvelden verkend en ontwikkeld. Daarbij worden de oplossingen uit reeds uitgevoerde verkenningen en bevindingen als input meegenomen.

2.5. Beoordelingskader voor de oplossingsrichtingen

Er zal een beoordelingskader voor de mogelijke oplossingsrichtingen worden opgesteld. Dit als hulpmiddel om de gevolgen/effecten van de te onderzoeken maatregelen op transparante wijze in beeld te brengen en op basis daarvan te kunnen komen tot een beoordeling.

Onderdeel van het beoordelingskader zijn in ieder geval:

- de bijdrage aan de hoogwaterveiligheid en effectiviteit daarvan;
- de robuustheid van de maatregelen (rivierverruiming maakt het systeem robuuster en creëert kansen voor ruimtelijke ontwikkelingen)
- de samenhang en invloed op dijkversterkingsprojecten van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP);
- de meekoppelkansen c.q. reële kansen die er zijn voor ruimtelijke ontwikkelingen of om gebiedsniveau synergie te creëren.
- de (brede) effecten op het gebied van milieu en andere aspecten;
- de kosten, financiering en eventuele baten (KBA).
- de balans tussen de meerkosten van rivierverruiming, de baten en de investeringsbereidheid (cofinanciering) van partijen
- de juiste timing en volgorde van de maatregelen
- draagvlak

Het gaat hierbij om een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve zaken. Het beoordelingskader wordt definitief gemaakt nadat duidelijk is welke maatregelenpakketten zullen worden uitgewerkt en onderzocht. Het doel is overzichtelijke informatie te genereren ten behoeve van besluitvormende partijen.

2.6. Eindresultaat Deltaproject Verkenning Maastricht

Inhoudelijk

Doel van de Verkenning is om de kansrijke strategieën en projecten (businesscases) voor de hoogwateropgave voor Maastricht verder te verkennen en uit te werken. De verkenning dient antwoord te geven op de vraag:

Wat zijn de meest kansrijke maatregelen om Maastricht in voldoende mate te beschermen tegen hoogwater van de Maas. En op welke wijze kunnen de kansen voor regionaal-economische ontwikkelingen – zowel inhoudelijk, tactisch als ook financieel – beter benut en gekoppeld worden.

Status eindproduct

Resultaat: door het Rijk geaccepteerde verkenning die:

1. Bestaat uit een document met een maatregelenpakket op strategisch niveau, dat is afgestemd met alle betrokken partijen en de inhoudelijke basis kan vormen voor de 'voorkeursbeslissing' door het Rijk in 2017.
2. Door het Ministerie van I&M wordt geaccepteerd als de bedoelde MIRT verkenning Maastricht zoals genoemd in het Deltaprogramma 2015 en door de gemeenteraad van Maastricht is vastgesteld.
3. Een goede (adaptieve) basis biedt voor verdere planuitwerkingen op de kortere en langere termijn) in relatie tot de MIRT-agenda. Daarbij hoort eventueel een bestuursovereenkomst als vertrekpunt voor verdere aanpak en procedures, een voorstel voor financiering/dekking van het plan en de gevraagde Rijksbijdrage.
4. Een goede basis biedt voor uitwerking in een structuurvisie.

3. MIRT-Verkenning op hoofdlijnen

De aanpak vanuit het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) MIRT- aanpak bestaat uit 5 Fasen:

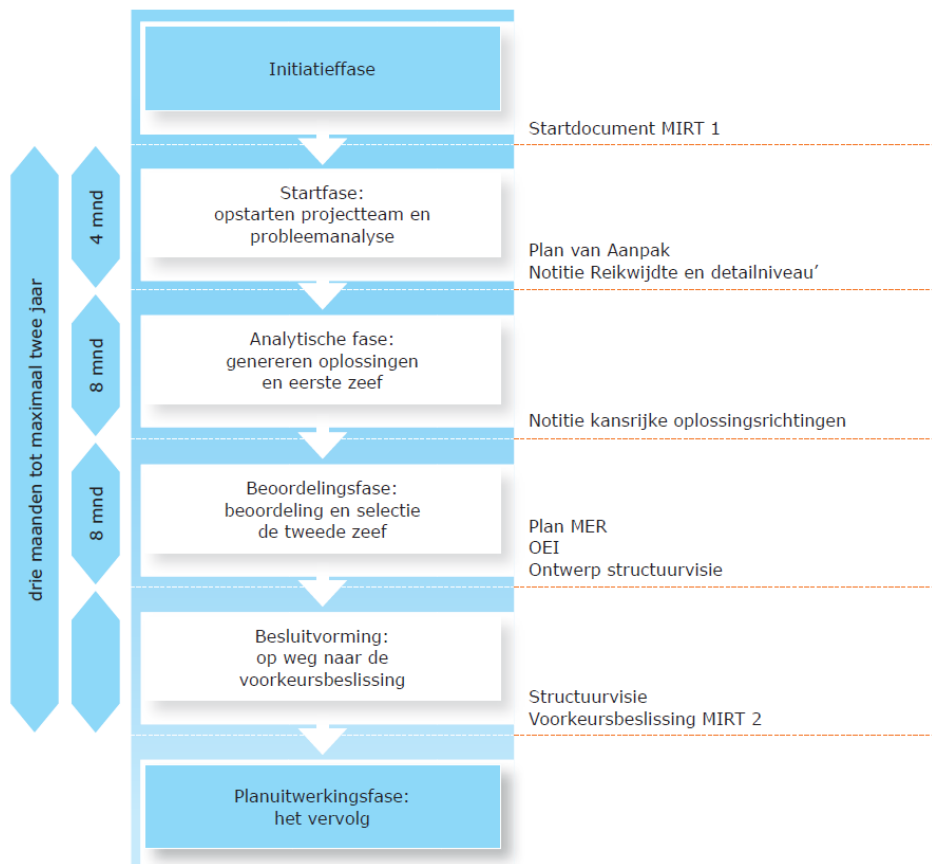
- Fase 0: Opstartfase
- Fase 1: Verkenningfase**
- Fase 2: Planuitwerkingsfase
- Fase 3: Realisatiefase
- Fase 4: Beheersfase.

In het kader van de Deltabeslissing 2015 is Maastricht aangewezen als prioritair project, waarvoor de gemeente Maastricht, in overleg met betrokken partijen een Verkenningenstudie (fase 1) zal uitvoeren. Deze verkenning moet leiden tot een (beslissing over de) voorkeursstrategie zowel voor de kortere als langere termijn. Deze voorkeursstrategie wordt opgenomen in een structuurvisie. Volgend op besluitvorming over de Verkenningenstudie zal, al dan niet gefaseerd, de voorkeursstrategie worden uitgewerkt in een meer concrete planuitwerking.

	Fase 0: Opstartfase	Fase 1: Verkenningfase	Fase 2: Plan- uitwerkingsfase	Fase 3: Realisatiefase	Fase 4: Beheersfase
Doorlooptijd	2014-2015	Medio 2015-2017	Vanaf 2017		
Inhoud		Plan van aanpak Verkenningenstudie Globaal onderzoek Voorkeursalternatief	Gedetailleerd onderzoek, Uitwerking plan	Vorbereiding uitvoering / realisatie project	
Beslissing bij af ronding	Startbeslissing in Deltaprogramma 2015	Voorkeursbeslissing (strategie) Korte termijn (2030) Middellange termijn (2050) en Lange termijn (2100)	Projectbeslissing	Opleverings- beslissing	
Ruimtelijke Verankering	Nationaal Waterplan	Structuurvisie Verankering provinciaal: PWP? Verankering nationaal?	Bestemmingsplan		
Afspraken	BO MIRT Stuurgroep Deltamaas? BBOM 17-11- 2014	Afspraken BO MIRT			

In beginsel is het mogelijk een verkenning in twee jaar te doorlopen. Een verkenning bestaat in principe uit de volgende 4 deelfasen. In onderstaand schema zijn deze weergegeven.

De verschillende stakeholders in de stad zullen actief bij de verkenning worden betrokken; evenals de professioneel betrokken partijen zoals het Rijk (het Ministerie van Infrastructuur en Milieu c.q. Rijkswaterstaat), de provincie Limburg en het Waterschap Roer en Overmaas. Het eindproduct van de verkenning zal zowel aan de gemeenteraad en als aan het BO MIRT ter besluitvorming worden voorgelegd. In hoofdstuk 5 wordt de aanpak van de verkenning nader uitgewerkt.

4. Uitgangspunten

Bij de Verkenning Hoogwaterveiligheid Maastricht gelden de volgende uitgangspunten.

4.1. Voorkeursstrategie Maasvallei – Regionaal bestuurlijk advies

Bij de verkenning naar de Voorkeursstrategie Limburgse Maasvallei (VKS Maasvallei maart 2014) is geconstateerd dat:

“een integrale aanpak met een combinatie van maatregelen gewenst is om in Limburg te kunnen voldoen aan de nieuwe normen (op basis van overstromingsrisico) voor hoogwaterveiligheid, maar ook om de ontwikkelkansen in deze regio’s te kunnen benutten c.q. te stimuleren. Daarbij is veiligheid, (ruimtelijke) kwaliteit, kosteneffectiviteit en solidariteit minstens zo belangrijk. De factor tijd wordt daarbij gezien als bondgenoot om gezamenlijk en op een adaptieve wijze de hoogwater veiligheidsopgave op te pakken en de kansen voor een leefbare en kwalitatieve Maasvallei te benutten en te creëren.”

De VKS Maasvallei is vooralsnog een verkenning van een strategie. De studie heeft nog niet geleid tot een voorkeursalternatief voor de Maasvallei. De VKS Maasvallei dient voor de gehele Maasvallei nog verder uitgewerkt te worden tot een Voorkeursalternatief en uitvoeringsplan. De Provincie Limburg is daarvoor opdrachtnemer

Via de Verkenning Hoogwaterveiligheid Maastricht wordt de strategie voor Maastricht verder uitgewerkt tot een voorkeursbeslissing. Daarbij wordt rekening gehouden met het opgestelde regionale bestuurlijk advies *Maasvallei (maart 2014)*. Daarin staan de volgende richtinggevende uitspraken:

- Integrale regionale aanpak van de hoogwaterveiligheid als leidend principe, waarbij veiligheid, regionale ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit hand in hand gaan.
- Lange termijn strategie is gericht op Ruimte waar het kan en robuuste dijken als betrouwbare basis waar het moet.
- Een duurzame en uniforme veiligheidsfilosofie zonder overstroombaarheidsvereiste
- Een hogere veiligheidsnorm: streven naar flexibiliteit om adaptief in te spelen op ruimtelijke regionale ontwikkelingen.
- Starten met urgente gebieden (uitgaande van integrale gebiedsontwikkelingen) en aanvullende ruimte om de dijken op orde te krijgen
- Meerlaagsveiligheid (adaptief bouwen en evacuatiemaatregelen) voor effectief zijn buitendijks en in eilandringen.
- De regionale verkenning van het lange termijn perspectief vergt een regionaal vervolg om tot een integrale adaptieve uitvoering te komen.
- Korte termijn plannen voeren we onverkort uit om de basisveiligheid zo snel mogelijk te garanderen, maar toetsen we wel aan het lange termijn perspectief (no regret)

4.2. Scope, plan- en onderzoeksgebied

Voor het gehele grondgebied van de gemeente Maastricht en het gebied bovenstrooms tot aan de Belgische grens zal worden geïnventariseerd welke maatregelen mogelijk zijn om de hoogwaterveiligheid in Maastricht te verbeteren.

Na een eerste quickscan over de effectiviteit van alle mogelijke maatregelen in relatie tot de centrale opgave, wordt het plangebied (het gebied waar eventuele maatregelen aan de orde zijn) voor de Verkenning hoogwaterveiligheid Maastricht nader gedefinieerd.

Het onderzoeksgebied voor de verkenning is in principe ruimer dan het plangebied en betreft het gehele gebied waar effecten te verwachten zijn als gevolg van de mogelijke maatregelen. In ieder geval behoort het winterbed van de Maas tussen de twee stuwpanden Lixhe en Borgharen tot het onderzoeksgebied. Dit om zicht te krijgen op de Maasbrede effecten.

4.3. Onderzoeksthema's

Het onderzoek naar de mogelijke maatregelen betreft in ieder geval de volgende onderwerpen:

- De hydraulische effecten in relatie tot de hoogwaterveiligheid. Het gaat daarbij met name op het effect op de verwachte waterstanden bij extreem hoge waterafvoeren. Uitgangspunt voor het onderzoek is een hoogwatergolf vanuit het Franse en Belgische achterland waarvan de top ligt op een debiet van 4600 m³/sec. Vooralsnog wordt aangenomen wordt dat de topografie in België zodanig is dat de afvoergolf bij ongeveer 4600 m³/s afgetopt zou worden door grootschalige overstromingen. Dit is de maatgevende afvoergolf voor Maastricht vanaf 2100.
- De meekoppelkansen die er zijn voor gerelateerde opgaven. Het gaat daarbij om eventuele projecten, beleidsmatige wensen en ontwikkelingen, die een impuls krijgen als bepaalde maatregelen op het gebied van hoogwaterveiligheid worden genomen en wellicht mede kunnen dienen als financieringsbron.
- De (brede) effecten op het gebied van milieu en andere aspecten. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat er binnen deze verkenning geen MER-plichtige activiteiten zullen plaatsvinden; wel zal een MER-beoordeling plaatsvinden. In ieder geval zal het onderzoek worden gericht op gevolgen voor :
  - o de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de stad,
  - o de aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden,
  - o de aanwezige ecologische waarden,
  - o de bodemkwaliteit en het grondwater (?)
- De kosten van de maatregelen en de eventuele (ook maatschappelijke) baten. Dit onderdeel krijgt de vorm van een (M)KBA. Hieronder worden ook kosten voor (langjarig) beheer en rampenbestrijding meegenomen.

Om dit onderzoek goed te kunnen uitvoeren zal een ruimtelijke en technische uitwerking van de maatregelen plaatsvinden tot op het niveau van schetsontwerp.

4.4. Raakvlakken

Raakvlakken zijn zaken (projecten of ontwikkelingen) die direct van invloed zijn op het thema Hoogwaterveiligheid, maar die niet tot het verkenning zelf behoren. In deze paragraaf wordt beschreven welke raakvlakken er zijn. In het hoofdstuk werkwijze wordt beschreven hoe met deze onzekerheden in de verkenning wordt omgegaan.

Raakvlakken met het Deltaprogramma

In het kader van het Deltaprogramma vinden ook op andere plekken verkenningen plaats ter uitwerking van de vastgestelde Voorkeursstrategie Maasvallei.

- Mirt verkenning Prioritair Project Venlo (opdrachtgever is gemeente Venlo): In het project Prioritaire Project Venlo wordt ook een MIRTverkenning voorbereid. Hoewel de insteek van Venlo vanwege de meekoppeling van de hoogwateropgave bij de havenontwikkeling anders is als in Maastricht, vindt er regelmatig afstemmingsoverleg plaats met de gemeente Venlo.
- Plan van aanpak: verbeteren systeemwerking Maas (opdrachtgever is Rijkswaterstaat in samenwerking met de waterschappen). Om van de Maas een robuust systeem te maken, wordt voorgesteld dat het toetsen van de waterkeringen en het prioriteren en ontwerpen van de dijkversterkingen langs de gehele Maas in de toekomst zullen plaatsvinden conform de landelijke uitwerking van de normspecificaties. Dat betekent dat de verplichte overstroombaarheid van de Limburgse keringen in de toekomst komt te vervallen. Om de negatieve effecten van het verlies aan berging in de Maasvallei te compenseren, zullen een pakket van maatregelen langs de Maas moeten worden uitgevoerd. Het eindresultaat is een technisch inhoudelijke uitwerking van verschillende maatregelen, incl. een analyse van de effecten. Voor de Maastrichtse waterkeringen zijn geen compenserende maatregelen voorzien.
- Plan van aanpak Optimalisatie Voorkeursstrategie Maasvallei: (opdrachtnemer is provincie Limburg). Provincie Limburg wil samen met de regionale partners tot een actueel uitvoeringsprogramma voor hoogwaterveiligheid van de Maasvallei komen dat geïntegreerd is in het provinciaal Omgevingsplan Limburg en de gemeentelijke beleidsplannen. Daarbij wordt voortgeborduurd op de besluitvorming en informatiestroom uit het regioproces fas 2 en 3 en het nationale Deltaprogramma Rivieren. Dit uitvoeringsplan kan worden gezien als de Limburgse inbreng bij het opstellen van het maasbrede uitvoeringsprogramma. Waar de deeltrajecten samenvallen met de koploperprojecten worden de verschillende trajecten afgestemd.
- Inpassing in Maasbrede aanpak: De stuurgroep DeltaMaas begeleidt dit proces (bestuurlijk). Het belangrijkste deel van het werk wordt door de regio uitgevoerd, maar er zal een compact Maasbreed projectteam worden ingesteld voor de Maasbrede coördinatie en afstemming van de diverse werklijnen.

Raakvlakken met onderzoeken van Ministerie van I&M

Door het Ministerie van I&M worden momenteel nog een aantal (Maasbrede) onderzoeken uitgevoerd, die bepalend zijn voor de verkenning van het Deltaproject Maastricht. Het betreft hierbij:

- het onderzoek van het ministerie van I&M naar systeemwerking (gereed oktober 2015)
- het onderzoek naar de gevolgen van de nieuwe beschermingsnormen en de daarbij behorende maatgevende waterstanden (gereed oktober 2015 (grove analyse), maart 2016 (analyse gereed)).
- het onderzoek naar de maximale afvoer van de Maas (rapportage gereed juli 2015): het is echter nog niet duidelijk welke consequenties een nieuwe berekende maximale afvoer bestuurlijk en/of beleidsmatig heeft.
- het formuleren van een set criteria op basis waarvan bepaald wordt of een project in aanmerking komt voor een bijdrage vanuit I&M (HWBP-geld dat vrijkomt door reductie van dijkversterkingskosten en/of geld uit de 200 miljoen die de minister beschikbaar heeft gesteld voor rivierverruiming) (gereed 15 april 2015). De op te leveren regionale producten moeten dus de juiste informatie bevatten en voldoende inzicht geven om de criteria te kunnen beoordelen/afwegen.

- de uitvoering van Maasbrede hydraulische berekeningen. Deze komen niet tijdig beschikbaar om het (regio)proces mee te kunnen ondersteunen.
- de ontwikkeling van een Wettelijk ToetsInstrumentarium (WTI) om te bepalen of de waterveiligheid op orde is en de benodigde dijkversterking te bepalen.
- Het project Veiligheid Nederland in Kaart (VKN2) dat met een innovatieve methode het risico op overstromingen in Nederland en de gevolgen daarvan onderzoekt. Het project bekijkt de samenhang tussen de dreiging van hoogwater, de sterkte en hoogte van de waterkeringen en de mogelijke gevolgen van een dijkdoorbraak. Dit wordt onderzocht door overstromingskansen te koppelen aan de gevolgen, uitgedrukt in economische schade en het aantal slachtoffers. De inzichten van VKN2 maken kostenefficiëntere investeringen in de waterveiligheid mogelijk. Dit kan door gericht te investeren in de zwakste en/of risicobepalende waterkeringen. Op deze manier kan de kans op schade, slachtoffers en maatschappelijke ontwrichting zo efficiënt mogelijk worden verkleind. De inzichten worden o.a. gebruikt bij het prioriteren en programmeren van versterkingsmaatregelen van het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma (nHWBP)
- de vraag naar één (landelijke) methodiek/instrument om het effect van Rivierverruiming te bepalen op reductie van overstromingskansen en dijkversterkingskosten HWBP. Zo wordt duidelijk welke bijdrage rivierverruiming levert aan het realiseren van de nieuwe norm als ook welke kostenreductie het oplevert met betrekking tot dijkversterking.
- De vraag om het begrip “robuustheid van het systeem” te concretiseren (onderbouwen en kwantificeren).

De betrokken partijen Rijkswaterstaat, Waterschap en Provincie worden in de klankbordgroep Verkenning Maastricht betrokken om tijdig relevante informatie uit te wisselen. In het kader van de verkenning wachten we niet op deze resultaten, maar gaan we uit van de best beschikbare informatie met een evt. gevoeligheidsanalyse. Als gaande weg het traject nieuwe gegevens beschikbaar komen zal worden bekeken of en hoe deze het beste in het proces kunnen worden ingepast.

4.5. Basismateriaal

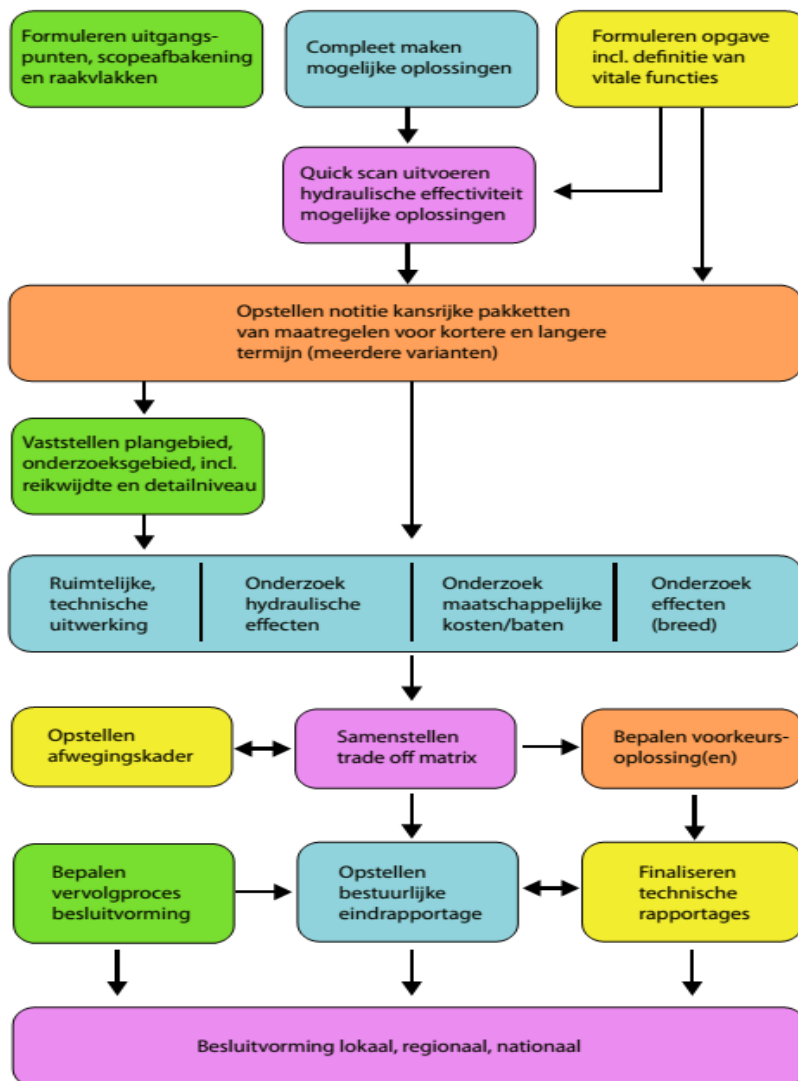
Onderstaande beleidsstukken en studies, dienen als basis voor deze verkenning.

Studies en verkenningen	Opsteller?
VKS Maasvallei Deltaprogramma, verkenningenstudie, geen status	Regio Maasvallei
Stukken Deltaprogramma 2015	Ministerie I&M
Overdrachtsdocument Regioproces Deltaprogramma	Breed Bestuurlijk Overleg Maas
Het Nationaal Water Plan (NWP)	Ministerie I&M
POL 2014 (vastgesteld) en evt. Regionale Uitwerkingen	Provincie Limburg
Provinciaal Waterplan	Provincie Limburg
Waterbeheerplan 2016-2021	Waterschap Roer en Overmaas
Beheer en Ontwikkelplan Rijkswateren 2016-2021	Rijkswaterstaat Zuid
Hydraulische beoordeling rivierkundige ingrepen Maastricht, Akersloot Hydraulisch Advies, notitie juni 2011 (geen status; is gebruikt voor beleidsmatige tekst in Structuurvisie Maastricht 2030)	Gemeente Maastricht
Structuurvisie Maastricht 2030 (status: raadsbesluit 2012).	Gemeente Maastricht
Uitwerking Hoogwatermaatregelen Maastricht, Bosch Slabbers Landschapsarchitecten, schetsboek februari 2014, (geen status).	Gemeente Maastricht

5. Werkwijze

De werkwijze voor deze verkenning is gebaseerd op de 'Handreiking MIRT-verkenning' van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu van december 2010. In dit hoofdstuk worden de verschillende fasen, stappen en producten (project)specifiek gemaakt voor de verkenning van de Hoogwaterveiligheid in Maastricht. De totale doorlooptijd van dit proces / de beschreven activiteiten is naar verwachting 2 jaar.

WERKWIJZE VERKENNING HOOGWATERVEILIGHEID

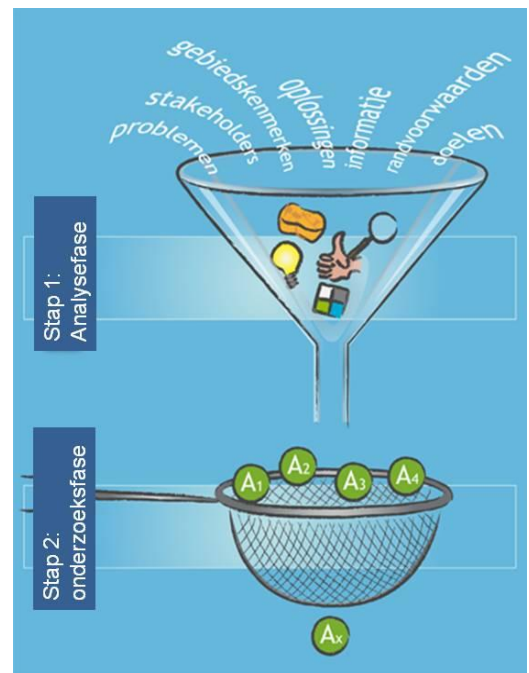

5.1. Stappenplan

De verkenning wordt in twee stappen uitgevoerd. De derde stap betreft de besluitvormingsfase.

Stap 1: de start- en analysefase. De uitkomsten van deze fase moeten leiden tot een notitie Kansrijke oplossingsrichtingen, die ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Tevens wordt in deze fase verkend wie de coalitiepartners en de mogelijke co-financierders zijn voor de tweede fase van de verkenning. Met deze partners zal een samenwerkings-overeenkomst worden voorbereid. Ook de aanbesteding van de tweede fase van de verkenning zal worden voorbereid.

Stap 2: de onderzoeks- en beoordelingsfase. In deze fase worden de kansrijke oplossingsrichtingen uit de eerste fase nader uitgewerkt en op effecten onderzocht. Het resultaat van het (effecten)onderzoek wordt beschreven in het verkenningenrapport. In de afwegingsnotitie worden vervolgens, op basis van het afwegingskader, een voorkeursoplossingsrichting beschreven voor de korte termijn (2030) en de (middel)lange termijn (2050-2100). Deze voorkeursoplossingsrichting kan bestaan uit een pakket van maatregelen.

Stap 3: de besluitvormingsfase. In deze stap wordt, na een uitgebreide consultatie een definitief besluit genomen voor een of meerdere voorkeursoplossingsrichtingen

5.1.1. Stap 1: Start en analysefase

De verkenning zal starten met een analytische fase. Deze zal bestaan uit de volgende activiteiten:

- Het formuleren van de uitgangspunten, scope en raakvlakken. Dit is een verdere uitwerking van datgene wat daarover in eerdere hoofdstukken in dit plan van aanpak reeds is beschreven.
- Het precies formuleren van de opgave, waarbij de verschillende na te streven veiligheidsniveaus worden vertaald naar onderdelen van het grondgebied van en functies binnen de gemeente Maastricht. Belangrijk onderdeel hiervan is het aanvullend inventariseren van in de stad aanwezige vitale functies, waarvoor een hoger veiligheidsniveau wordt nagestreefd, in aanvulling op het de veiligheidseisen vanuit het Deltaprogramma. Bij vitale functies gaat het om zaken die essentieel zijn voor het functioneren van de stad zoals bereikbaarheid, communicatie, hulpverlening en gezondheidszorg en dergelijke.
- Het inventariseren van alle mogelijke maatregelen (groslijst oplossingsrichtingen) die een eventueel een bijdrage zouden kunnen leveren aan de verbetering van de hoogwaterveiligheid in Maastricht. Daarbij kunnen ook deeloplossingen bedacht worden die later gecombineerd kunnen worden. In de Structuurvisie Maastricht 2030 en de Voorkeursstrategie Maasvallei is reeds een aantal mogelijke maatregelen benoemd.
- Van de mogelijke oplossingsrichtingen wordt een vlekkenkaart met lijnen, vlakken, punten met samenhangende gebieden en de samenhangende opgave gemaakt, voorzien van een toelichting;

- Voor het beoordelen van de maatregelen wordt een beoordelingskader opgesteld. Iedere potentiële oplossingsrichting zal moeten beoordeeld op het probleemoplossend vermogen en doelbereik, primair gericht op het verlagen van de waterstand. Daarnaast zullen de alternatieven moeten worden getoetst op onoverkomelijke belemmeringen, duurzaamheid, draagvlak, eigendommen, milieu-aspecten, synergiekansen in relatie tot de stedelijke ontwikkelingen en het financieel kader (MKBA) . Een aantal oplossingen zal in een vroeg stadium afvallen.
- Door middel van een marktscan wordt verkend wie eventuele coalitiepartners zijn en/of vroegtijdige inschakeling van deze partners meerwaarde heeft. Dat kan het geval zijn indien inschakeling van de markt leidt tot kwaliteitswinst, kostenbeheersing of het versnellen van kansen. Mede afhankelijk van het eindresultaat (kansrijke oplossingsrichtingen) wordt een samenwerkingsovereenkomst voor de vervolgfase voorbereid.
- Vervolgens zal via een quick-scan beoordeeld worden of (en zo ja in welke mate) deze geïnventariseerde maatregelen een bijdrage leveren aan de hoogwaterveiligheid in Maastricht voor de korte (2030) en (middel)lange termijn (2050-2100) en welke meerwaarde ze hebben voor de stad. Het gaat in deze quick-scan dus met name om de hydraulische effecten, maar er zal ook heel globaal gekeken worden naar de meekoppelkansen, cofinanciering en de kansrijkheid. Het doel van deze activiteit is via een eerste zeef de meest effectieve en kansrijke oplossingsmogelijkheden te selecteren.
- Op basis van de resultaten uit de quick scan worden samenhangende pakketten van mogelijke maatregelen samengesteld. Uit vooronderzoek is al gebleken dat er waarschijnlijk niet één bepaalde maatregel is, die een oplossing kan bieden voor de problematiek. Daarom worden in deze fase de meest effectieve en kansrijke oplossingsmogelijkheden ondergebracht in meerdere, samenhangende pakketten.
- Eindresultaat van de fase is de **Notitie Kansrijke oplossingen met een eerste trechtering/selectie van plannen en projecten in overleg met betrokkenen voor de korte termijn (<2024) en nadere verkenningen en/of uitwerkingen voor de Lange termijn (2050 – 2100).**
Iedere potentiële oplossingsrichting is beoordeeld op het probleemoplossend vermogen en doelbereik, primair gericht op het verlagen van de waterstand. Daarnaast worden de alternatieven getoetst op onoverkomelijke belemmeringen, duurzaamheid, draagvlak, synergiekansen in relatie tot de stedelijke ontwikkelingen en het financieel kader (MKBA) . Een aantal oplossingen zal in een vroeg stadium afvallen. Uiteindelijk zal na enig trechteren en het “zeven” een aantal oplossingen overblijven voor de korte en (middel)lange termijn. Ten behoeve van de Notitie Kansrijke oplossingen vinden nog geen uitgebreide modelberekeningen plaats.

Eindproduct	Notitie Kansrijke oplossingen
Doorlooptijd	2 ^e kwartaal 2015 tem 4 ^e kwartaal 2015
Wettelijke procedures	<ul style="list-style-type: none"> • MER beoordelingsplicht • ? Voortoets passende beoordeling (inhoudelijke voortoets)
Bestuurlijke besluiten	<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen kansrijke oplossingsrichtingen door Raad en besluit om onderzoeksfase te starten • Sluiten van een overeenkomst met coalitiepartners voor deel 2 van de verkenning. • Aan BO MIRT wordt een voortgangsrapportage en de opgeleverde resultaten voorgelegd

Inspraak	De omgeving wordt in het hele proces van de verkenning betrokken bij het opstellen van de Notitie Kansrijke oplossingsrichtingen. Dat is echter geen formeel wettelijk vereiste.
Onzekerheden	<p><u>1.</u> Indien op basis van de geselecteerde maatregelen alsnog een planMER aan de orde is, wordt de Notitie Kansrijke oplossingen vertaald in een Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Een openbare kennisgeving is wettelijk verplicht op basis van de Wm art. 7.9. Hiermee start de plan-m.e.r. procedure. Vanuit Wm is overleg met de wettelijke adviseurs en belanghebbende bestuursorganen over Reikwijdte en detailniveau verplicht (Art.7.8 Wm). Ook wordt de Notitie Reikwijdte en Detailniveau, tegelijkertijd met de terinzagelegging (voor eenieder) voorgelegd aan de MER-commissie, om later te voorkomen dat ze de aanpak afkeuren. De Notitie Reikwijdte en detailniveau wordt na inspraak vastgesteld door het college van B&W. Voor de planning betekent deze procedure een vertraging. Echter tegelijkertijd kunnen de voorbereidingen voor de onderzoeksfase starten.</p> <p><u>2.</u> Nieuwe Invoergegevens/uitgangspunten vanuit het ministerie van I&M. Indien nieuwe gegevens worden opgeleverd zullen deze in de vervolgfase worden meegenomen. In deze fase wordt (indien ze niet meer meegenomen kunnen worden) een gevoeligheids-analyse gedaan van de mogelijke effecten. De uitgevoerde studie wordt dan niet integraal overgedaan.</p>

5.1.2. Stap 2: Onderzoeksfase en beoordelingsfase

De verkenning zal worden vervolgd met een onderzoeksfase waarin *de overgebleven kansrijke alternatieven nader worden uitgewerkt*. Deze zal bestaan uit de volgende activiteiten:

- In deze fase van de verkenning kan het plangebied en de onderzoeksopgave precies worden geformuleerd.
- Het beoordelingskader wordt nader uitgewerkt. Hierin staat op basis van welke criteria de verschillende pakketten van maatregelen zullen worden beoordeeld. Dit geeft mede input aan de onderzoeksopgave.
- Het uitvoeren van de nodige onderzoeken. Indien een planMER aan de orde is wordt een globaal effectenonderzoek (plan.M.e.r.) uitgevoerd, waarbij de effecten van de maatregelen op milieu worden afgewogen.
- Voor de verschillende maatregelenpakketten is de volgende vraagstelling aan de orde:
  - o Wat zijn de hydraulische effecten in relatie tot de hoogwaterveiligheid. Het gaat daarbij met name op het effect op de verwachte waterstanden bij extreem hoge waterafvoeren. Uitgangspunt voor het onderzoek is een hoogwatergolf vanuit het Franse en Belgische achterland waarvan de top ligt op een debiet van 4600 m³/sec.
  - o Wat zijn de meekoppelkansen die er zijn voor gerelateerde opgaven. Het gaat daarbij om eventuele projecten, beleidsmatige wensen en ontwikkelingen, die een impuls krijgen als bepaalde maatregelen op het gebied van hoogwaterveiligheid worden genomen en wellicht mede kunnen dienen als financieringsbron.

- Wat zijn de (brede) effecten op het gebied van milieu en andere aspecten. In ieder geval zal het onderzoek worden gericht op gevolgen voor :
  - de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de stad,
  - de aanwezige cultuurhistorische en archeologische waarden,
  - de aanwezige ecologische waarden,
  - de bodemkwaliteit en het grondwater (?)

- Visie op inpassing (maatregelen om evt. effecten te compenseren).

- De kosten van de maatregelen en de eventuele (ook maatschappelijke) baten. Dit onderdeel krijgt de vorm van een (M)KBA. Hieronder worden ook kosten voor (langjarig) beheer en meegenomen. Evt. marktconsultatie: toetsen van oplossingsrichtingen en ideeën van de overheid bij marktpartijen in een fase waarin deze informatie nog kan worden gebruikt in de besluitvorming. Marktconsultatie is geen aanbesteding, maar een informatiemiddel voor besluitvorming.

- Voor de potentiële maatregelen op de korte termijn (2030) wordt een (globale) businesscase opgesteld waarin de investeringskosten en exploitatiekosten inzichtelijk worden gemaakt.

- Om dit onderzoek goed te kunnen uitvoeren zal een ruimtelijke en technische uitwerking van de maatregelen plaatsvinden tot op het niveau van schetsontwerp.

- *De verkenning resulteert in een Verkenningenrapport en wordt vervolgd met een beoordelingsfase.*

- In de beoordelingsfase wordt de keuze voor een voorkeursalternatief (dat kan bestaan uit een pakket van maatregelen) onderbouwd. Dat gebeurt via het afwegingskader en een trade off - matrix op basis van de onderzoeksresultaten.

- Bij het bepalen van voorkeursoplossing wordt onderscheid gemaakt in maatregelen die op kortere termijn (tot het jaar 2030) zouden kunnen worden genomen en maatregelen die op langere termijn (richting het jaar 2050 of zelfs 2100) aan de orde zijn.

- *Eindresultaat van deze fase is een Afwegingsdocument met als bijlage een verkenningenrapport.*

Eindproduct	Verkenningenrapport Afwegingsdocument
Doorlooptijd	1 ^e kwartaal 2016 – 3 ^e kwartaal 2016
Wettelijke procedures	Passende beoordeling natuur (ADC), indien van toepassing.
Bestuurlijke besluiten	In deze fase is de rol van bestuurders niet zo groot. Dat ligt in de aard van de fase. Alternatieven worden technisch beoordeeld. Wel wordt er bestuurlijke consensus gezocht om te komen tot een VKA. Bestuurlijke besluitvorming komt in de beoordelings- en besluitvormingsfase
Inspraak	De omgeving wordt in het hele proces van de verkenning betrokken. In deze fase wordt met de omgeving afgestemd over de aanpak en de resultaten van de onderzoeken en het te hanteren afwegingskader. Dat is echter geen formeel wettelijk vereiste.

Onzekerheden	Indien nieuwe (invoer)gegevens bekend zijn zullen deze worden afgewogen en meegenomen in deze onderzoeksfase. Ingeval deze later beschikbaar komen, zal een gevoeligheidsanalyse worden uitgevoerd.
--------------	---

5.1.3. Stap 3: Besluitvormingsfase

De besluitvormingsfase staat in het teken van het nemen van de definitieve **voorkeursbeslissing**,

Deze fase bestaat uit de volgende activiteiten:

- Het samenstellen van een concept bestuurlijke eindrapportage met technische rapportages als bijlagen. Dit gericht op (het voorbereiden van) besluitvorming over een (of meerdere) voorkeursoplossingen.
- In een reactienota worden alle reacties van de concept bestuurlijke eindrapportage verwerkt en van antwoorden worden voorzien door bevoegd gezag / initiatiefnemer. De reactie nota is ook input voor afstemming tussen betrokken besturen om te komen tot een bestuurlijk overeenkomst over de voorkeursbeslissing.
- Voorbereiding vervolgaanpak en strategie
- Op basis van verwachte effecten van de alternatieven, het maatschappelijk draagvlak en hun politieke voorkeur moeten de bestuurders een keuze maken voor een Voorkeursalternatief (vastgestelde bestuurlijke eindrapportage) en daarvoor budget reserveren. Besluitvorming dient te geschieden door:
  - o de gemeenteraad van Maastricht, als opdrachtgever voor de verkenning en als verantwoordelijke voor de veiligheid in de stad.
  - o De Stuurgroep DeltaMaas als primair verantwoordelijke voor de integrale uitwerking van de Voorkeursstrategie Maasvallei en
  - o door het Rijk als beheerder van de Maas en verantwoordelijke voor het Deltaprogramma inclusief de uitvoering daarvan.
- Deze fase heeft een sterk politiek-bestuurlijk karakter. Om te kunnen komen tot een stabiele vervolgfase is het van belang dat bestuurders een eenduidige keuze maken voor het maatschappelijk gedragen voorkeursalternatief. Dit vergt goede afstemming en afspraken over het vervolgproces (uitvoeringsstrategie, wie doet wat, wanneer, hoe) en dit neer te leggen in een bestuursovereenkomst.

Eindproduct	Bestuurlijke eindrapportage Bestuursovereenkomst en uitvoeringsstrategie t.b.v. volgende fase
Doorlooptijd	2 ^e helft 2016
Wettelijke procedures	Passende beoordeling natuur (ADC), indien van toepassing.
Bestuurlijke besluiten	<ul style="list-style-type: none"> • Afstemming om te komen tot het voorkeursalternatief (zieef 2) • Aan BO MIRT worden de opgeleverde resultaten voorgelegd • Vaststellen bestuurlijke eindrapportage met bijlagen door gemeenteraad Maastricht
Inspraak	Voor een goede communicatie met de omgeving in het hele proces van de verkenning is het wenselijk om met het publiek af te stemmen over de kansrijke oplossingsrichtingen. Dat is geen formeel wettelijk vereiste.

Onzekerheden	<ul style="list-style-type: none"> • Indien nieuwe (invoer)gegevens bekend zijn zullen deze worden afgewogen en meegenomen in deze onderzoeksfase. Ingeval deze later beschikbaar komen, zal een gevoeligheidsanalyse worden uitgevoerd. • Indien een planMER aan de orde is vanuit de Wet Milieubeheer is het vragen om zienswijzen verplicht op het ontwerp van het plan waarvoor een plan-m.e.r. is opgesteld. (dat kan ook de bestuurlijke eindrapportage zijn) Bij het formele toetsmoment worden terinzage gelegd: rapportage, Het plan-m.e.r. en het voorgenomen besluit (ontwerp besluit)
--------------	--

5.2. Participatie (stakeholders)

Participatie is nodig om informatie, kennis, belangen en standpunten te delen met als doel een kwalitatief beter besluit, met meer draagvlak en een kortere doorlooptijd (Eerder, breder en beter). Enerzijds betreft dit de professioneel betrokken partijen. Anderzijds betreft dit de maatschappelijke participatie (deelname van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties).

5.2.1. Professioneel betrokken partijen

In de eerste fase van de verkenning zal regelmatig inhoudelijke en procedurele afstemming plaatsvinden met professioneel betrokken partijen over de verkenning. Zo wordt geborgd dat de (resultaten van de) Pilot Maastricht passen binnen de totale aanpak van de Maasvallei in het kader van het Deltaprogramma 2015. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de bestaande overlegstructuren in het kader van de Maas:

- Bilaterale overleggen tussen partijen ad hoc en indien nodig.
- Projectteam Gemeente Maastricht: afstemming met betrokken disciplines binnen de gemeente Maastricht.
- Trajectoverleg Bovenmaas: Ambtelijke afstemming met externe betrokken partijen in de Bovenmaas
- Breed Ambtelijke en Bestuurlijk Overleg Maas (BAMO/BBOM): Ambtelijke en bestuurlijke Maasbrede afstemming met betrokken partijen in de Maasvallei. Het BAMO en BBOM zullen regelmatig geïnformeerd worden over de stand van zaken van dit project. Vanuit deze overlegvormen wordt ook de Stuurgroep DeltaMaas (SDM) geïnformeerd. Het BBOM bewaakt de samenhang en de synergie naar het Deltaprogramma en de prioritaire projecten binnen Limburg.
- Stuurgroep DeltaMaas: Afstemming met betrokken partijen Maasbreed De SDM bewaakt de samenhang en de synergie naar het Deltaprogramma Maasbreed.

In onderstaande tabel staan deze partijen met hun rol beschreven. Tevens is aangegeven aan welke overlegstructuur zijn deelnemen.

Wie	Rol	Hoe betrokken
Gemeente Maastricht	projectverantwoordelijke en trekker van de verkenning.	Projectgroep Intern Trajectoverleg Deltaprogramma
Gemeente Maastricht (beleidsafdelingen)	Adviseren vanuit beleid (Water, Archeologie, Water, stedenbouw, Landschap / ecologie, Cultureel Erfgoed, Veiligheid, Planologisch / juridisch, Bodem, Communicatie, Economische Zaken)	Projectgroep Intern
Gemeente Eijsden-Margraten	Als trekker van de Gebiedsontwikkeling Eijsden-Margraten	Trajectoverleg Bilateraal ambtelijk en bestuurlijk afstemmingsoverleg
Provincie Limburg	Als coördinerende partij in het Deltaprogramma en als trekker van het uitvoeringsprogramma Maasvallei	Trajectoverleg Deltaprogramma Bilateraal afstemmingsoverleg

Rijkswaterstaat	als beheerder van het systeem “de Maas” en trekker van het prioritair project “systeemwerking van de Maas”.	Trajectoverleg Deltaprogramma Bilateraal afstemmingsoverleg
Waterschap Roer en Overmaas	Als beheerder van de dijken binnen het waterschapsgebied	Trajectoverleg Deltaprogramma Bilateraal afstemmingsoverleg
Gemeente Venlo	Als trekker van het prioritair project Venlo, onderlinge afstemming binnen de provincie Limburg is gewenst.	Bilateraal afstemmingsoverleg
Provincie Luik / Gemeente Visé?	Bij bovenstroomse effecten voor Luik	Bilateraal afstemmingsoverleg, samen met provincie en Rijkswaterstaat
Veiligheidsregio	Adviseren vanuit veiligheid	Projectgroep intern

In de eerste fase van de verkenning wordt ook gekeken naar de mogelijke coalitiepartners. Op basis daarvan kan het zijn dat in de tweede fase van de verkenning de professioneel betrokken partijen een andere rol krijgen in de verkenning en/of er professionele partijen bijkomen of afvallen.

5.2.2. Maatschappelijk veld

In de verschillende fasen van de verkenning zal het maatschappelijk veld worden betrokken. Het gaat daarbij om diverse vormen van informatie, afstemming, participatie en communicatie. Vooral nog wordt gedacht aan:

- informatie verstrekking over aanleiding, probleemstelling en opgave
- oproep om ideeën over mogelijke oplossingen in te brengen
- brainstorm over de voor- en nadelen van mogelijke oplossingen
- meedenken over de uit te werken en nader te onderzoeken kansrijke maatregelen
- informatie verstrekking over onderzoeksresultaten
- meedenken over de mogelijke voorkeursoplossing(en)

Iedereen zal in de gelegenheid worden gesteld zich aan te melden voor het proces van participatie en communicatie. Direct betrokken partijen / belangengroepen zullen actief worden benaderd om deel te nemen aan het proces en/of om hun reactie gevraagd. Voor zover nu kan worden overzien zijn dat in ieder geval:

- betrokken buurtkaders en ondernemersverenigingen
- belangengroepen op het gebied van beroepsvaart, waterrecreatie, cultureel erfgoed, natuur en milieu.

Gedurende het proces zal steeds worden bekeken welke belangen er geraakt worden en welke stakeholders moeten worden benaderd om te participeren.

5.2.3. Gemeenteraad

De betrokkenheid van de raad wordt, conform de nieuwe werkwijze, als volgt vormgegeven:

Plan van Aanpak

De raad wordt aan het begin van het proces geïnformeerd over de aanleiding, probleemstelling en opgave van de verkenningstudie. En over de manier waarop de raad (en andere partijen) worden betrokken in het te doorlopen proces. Aan de raad zal worden gevraagd over het plan van aanpak een startbesluit te nemen.

Inventarisatie van mogelijke maatregelen

De raadsleden worden uitgenodigd om deel te nemen aan de werksessie(s) bedoeld om ideeën te verzamelen voor het oplossen van de hoogwaterproblematiek in Maastricht. Deze sessie(s) zullen plaatsvinden buiten de reguliere orde van de raad.

Kansrijke oplossingsmogelijkheden

De raad wordt na de eerste fase van de verkenning uitgenodigd een discussie te voeren over meest kansrijke oplossingen. Tevens wordt daarbij besproken op welke manier / aan de hand van welke thema's deze nader zullen worden uitgewerkt en onderzocht op effecten. De discussie zal worden gehouden als 'stadsronde' binnen de reguliere orde van de raad. Er worden deskundigen en sleutelfiguren uitgenodigd om de discussie te voeren en eventuele vragen te beantwoorden.

Voorkeursvariant(en)

De raad wordt uitgenodigd om op basis van de onderzoeksresultaten naar de effecten en gevolgen opgestelde trade off matrix een discussie te voeren over een of meerdere voorkeursvarianten. Deze sessie zal worden gehouden als 'stadsronde' binnen de reguliere orde van de raad. Er worden deskundigen en sleutelfiguren uitgenodigd om de discussie te voeren en eventuele vragen te beantwoorden.

Verkenningenstudie

De raad wordt uitgenodigd de verkenningenstudie als eindrapport van het gehele proces te bespreken en vast te stellen in eerste instantie via de 'raadsronde' en vervolgens een formeel raadsbesluit daarover te nemen binnen de reguliere orde van de raad.